

El molí de la troneta

Passat el molí de la Foresa i a l'esquerra vers les Coves es troba aquest molí juntament amb un xicotet mas, lloc on vivia el moliner i sa família a l'aixopluc de riuedes.

L'estat de conservació és deplorable, com tots, però almenys hom pot llegir-se al llindar de la porta: "Vicente Moliner y María Bayarri" que de ben segur deurién ser les persones que el van construir l'any 1786 (xifres, d'altra banda, també gravades a les pedres del cup), és a dir, a les acaballes del regnat d'en Carles III i tot just tres anys abans de la revolució francesa, esdeveniment que fou un daltaibaix a França, influentiant, a més a més, a la resta d'Europa.

Es tracta d'un molí de cup inclinat i de poca alçària, allò que se'n deia un molí curtet, de poca potència. De cap manera podia dur llinpia, l'única mola que tenia només feie bé la feina quan la bassa estava a curull, en davallar el nivell de l'aigua fins la meitat, el moliner ja se n'adonava, pel so, que la mola ron-sejava i no feia la feina com calia. Tan-cava l'aigua i es deturava la mola fins que la bassa s'omplira de bell nou.

Després de moldre hom vessava l'aigua a la sèquia que va al molí d'en Miquel Traver.

Ultrapassat el brançal de la porta, després d'haver gaudit llegint la inscripció del llindar, res no es pot veure a l'interior que no siga un sostre arrodonit formant una espècie de concavitat de la que penja una argolla que de ben segur

servia per enganxar la romana i poder pesur els sacs de blat, i un terra inundat pel tarquin que ha arrossegat el riu. On són les moles sotana i volandera? Paix el mateix moliner, l'últim que hi hagué, Pere Albella, les va treure i després, com que era picapedrer i expert en l'ofici, les va muntar a Bell-lloc del Pla per a fer un molí d'oli.

Es conserva la bassa, a hores d'ara, plantada d'ametllers, trevallats fins fa ben pocs anys. Els va plantar Josep Rodrigo Albella. Dins la bassa, dividida en dues parts per una paret enderrocada, s'hi troba una aveïll amb la barraca ensorrada, tanmateix la pica encara roman en bones condicions. Aquesta bassa no massa gran s'omplia de la sèquia que sense trets dignes d'assenyalar, si no és el seu bon estat de conservació (de l'altra banda del riu és tota visible), voreja el riu, en algun tram s'allunya un poc, fins arribar a l'assut hastit tot a frec del molí l'Om, per cert molt ben conservat, sembla-se que per ell no haja passat el temps si no fora pel desgast que li ha produït l'aigua, erosionant-lo de forma ben palesa. Aquest assut distribuïa l'aigua del riu vers aquesta sèquia i per l'altra banda vers la sèquia del Molí la Foresa. L'últim moliner va ésser Pere Albella, germà de Joaquim Albella, moliner del molí l'Om. Vivia al molí amb la seua dona Esperança Albella, com que hi havia gent que tenien dificultat en pronunciar bé el seu nom i d'altres per abreujar

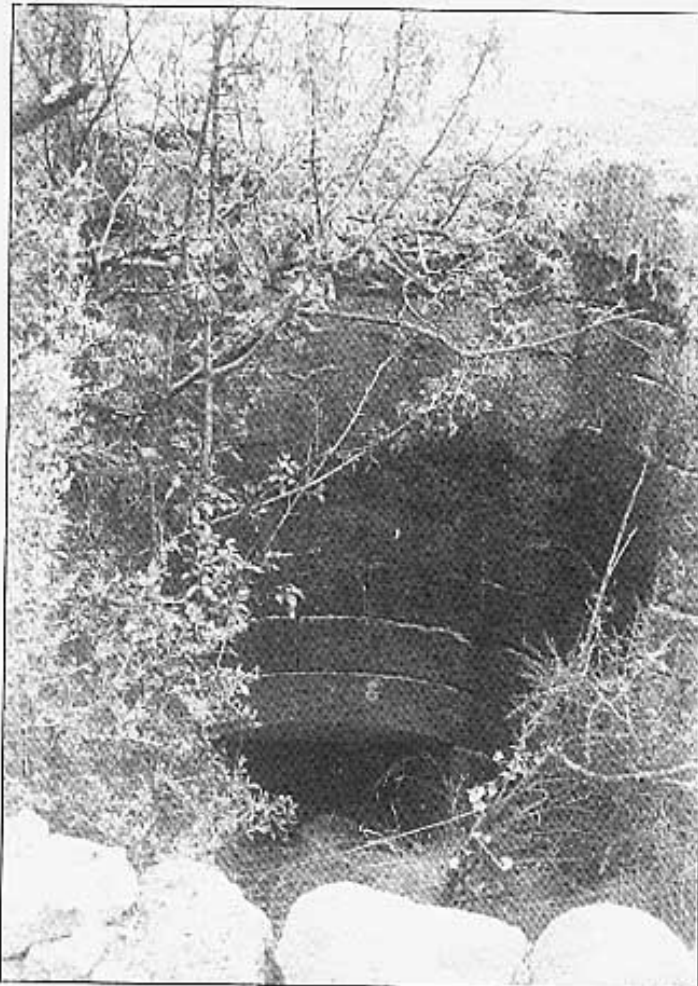
Perfil de la sèquia vist des del riu

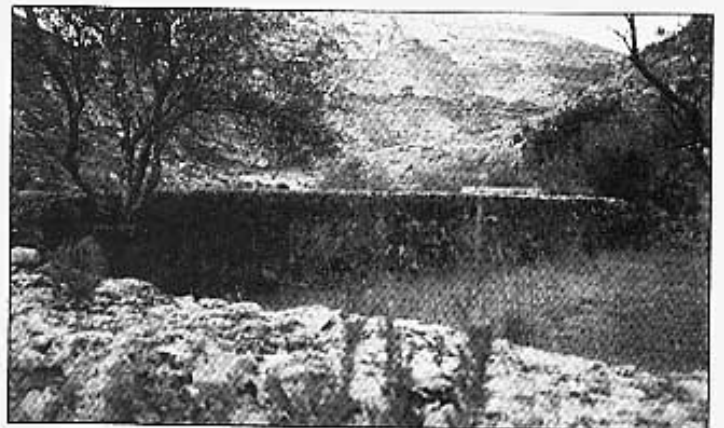
Començament de la bassa

li deien Perança, per això és així com moltes persones anomenen aquest molí, clar que aquest nom és ben recent comparat amb l'antigor del molí.

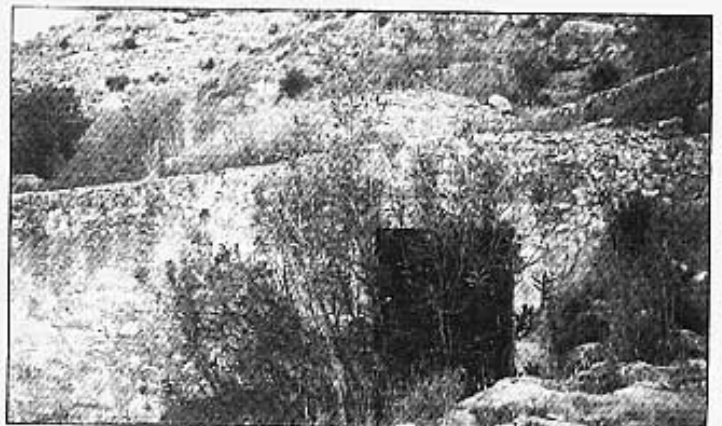
Malgrat que el garroleral (podien plegar-se fins setanta sacs de garrofes) que hi ha a la part de dalt i una caseta xicoteta eren de l'esmentat Pere Albella, el

El cup amb la data gravada, 1786

Paret de la bassa

L'entrada al molí